

здешевлення кредитів та інших банківських послуг. Проте у багатьох регіонах України населення все ще не має постійного доступу до дистанційного обслуговування через відсутність комп'ютерної техніки та доступу до Інтернету. Зауважимо, що існує й така категорія клієнтів, яка не сприймає спілкування з банком на дистанційній основі, а надає перевагу “живому” спілкуванню з працівниками банківської установи. Тому закриття філії або відділення у регіоні може негативно вплинути на подальшу співпрацю з банком.

Найбільше потерпають від скорочення філій і відділень банку його працівники. За останні декілька років через закриття великої кількості структурних підрозділів банків значна кількість банківських працівників стала безробітними. Внаслідок цього зростає соціальна напруженість у суспільстві, а банківські працівники змушені шукати нові місця роботи. У деяких випадках колишні працівники банку можуть перекваліфікуватися на роботу в банку по забезпеченню дистанційного обслуговування клієнтів, проте загальна кількість робочих місць у цьому сегменті є невеликою.

Як бачимо, процес закриття філій та відділень банків по всій території України не має однонаправленого впливу. Для різних суб'єктів така ситуація є позитивною, для інших – негативною. Однак даний процес є закономірним та об'єктивним явищем у сучасних умовах розвитку банківської справи в Україні й вимагає проведення ряду заходів з метою нівелювання негативних наслідків впливу для окремих його учасників.

О. А Швагер,

ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ЩОДО ПУБЛІЧНОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Специфіка функціонування банківських систем, а також банківських і фінансово-кредитних установ у рамках діяльності в цій системі породжують значне публічне втручання в їх діяльність, що тісно пов'язане з функціонуванням грошових систем та виконанням завдань грошово-кредитної політики, основним з яких є підтримання стабільності національної грошової одиниці.

Майже в усіх державах на законодавчому рівні закріплена дворівнева структура банківської системи, де на верхньому рівні знаходиться центральний банк та контрольно-наглядові органи, а на

нижньому – інші банки, кредитно-фінансові установи, їх асоціації та союзи.

В Україні закріплена дворівнева банківська система, де вищий рівень очолює Національний Банк України, а нижчий – всі інші банківські та фінансово-кредитні установи.

Якщо ми говоримо про незалежність центральних банків, то розрізняємо політичну та економічну.

Щодо впливу на підтримання незалежності центральних банків слід зазначити, що існують суб'єктивні та об'єктивні фактори, які впливають на її формування.

До суб'єктивних слід віднести взаємовідносини центрального банку з урядом.

Стосовно об'єктивних, то до переліку входять такі фактори:

- участь держави в капіталі центрального банку і в розподілі прибутку. Даний фактор не суттєво впливає на незалежність банку;
- процедура призначення керівництва банку – це фактор, який здатен вплинути на ступінь політичної незалежності банку від органів державної влади;
- ступінь відображення у законодавстві цілей і задач центрального банку;
- права держави на втручання у грошово-кредитну політику. Цей фактор може впливати на незалежність центрального банку, якщо цей вплив передбачений у законодавстві;
- правила, які регулюють можливість прямого та непрямого фінансування державних витрат центральним банком країни. Даний фактор може впливати на економічну та політичну незалежність центрального банку. Вплив цього фактора має значення при наявності системи безпосереднього фінансування уряду центральним банком.

Слід зазначити, що Національний Банк України є органом держави зі спеціальним статусом, наділений владними повноваженнями, але в той же час не входить до жодної гілки державної влади.

Великими досягненнями щодо незалежності Національного банку України на сьогодні є: надання йому права законодавчої ініціативи, незалежність грошово-кредитної політики, здійснення його діяльності на засадах організаційно-структурної незалежності та економічної самостійності, незалежність від уряду, відносини базуються на співпраці, а не на підпорядкуванні. Отже, у результаті довгої роботи Національний Банк отримав незалежний статус, який відповідає європейським стандартам.